

AZ ISKOLAI KÖRNYEZET EGÉSZSÉGET ERŐSÍTŐ ÖSSZETEVŐI

Karácsony Iлона

PTE BTK Oktatás és Társadalom Neveléstudományi Doktori Iskola

Kulcsszavak: iskolai környezet; egészség; értékátadás

Az Ottawai egészségfejlesztési charta alapján az egészség szempontjából a kedvező környezet biztos alapként szolgálhat és fontos feladat az egészséget erősítő környezeti feltételek megteremtése. Az iskola épülete szinte minden intézményben azonos, de mégis mitől lesz egészségorientált az egyik iskola és a másik nem? Környezetünk folyamatosan hat ránk életünk valamennyi időpontjában. Vizsgálatom a környezet teljességének megismerésére irányul az iskola intézményén belül, kitekintve annak az egészségre irányuló hatásaira. A népegészségügyi előírások egységesek minden iskolára nézve, de a tárgyi környezetet, a szabályok betartása mellett, minden iskola saját maga teszi egyedivé, ami hatással van az ott lévő egyének munkájára, egészségére, fejlődésére. A neveléstudomány a tanítási-tanulási folyamatot szabályozza, ki tanít kit, hol, hogyan, milyen módszerekkel, eszközökkel, melyek meghatározóak a tanulás során. Az oktatáspolitikai a mit tanítunk kérdését irányozza elő, a tananyag tartalmát, és az ahhoz szükséges működési feltételeket. Az egészséggel kapcsolatos ismeretek egy része a különböző tantárgyak résztartalmait között található, másrészt különböző nem pedagógiai szakemberek kompetenciaköre, harmadrészt vannak olyan tudástartalmak, amelyek meg sem jelennek az iskolai oktatás keretein belül. A nevelésszociológia az iskola belső világának megértésére fókuszál, kutatja a társas helyzetek indukálta szocializációs hatások következményeit, a nem tervezett szocializációs folyamatok hatásait a pedagógiai tevékenységekre. A tanár – informális szerepe révén is – nevel, formálja a tanulók értékviselkedését, melyek az egészségvédő szokások elsajátítására is irányulnak. Az egészségorientált iskolai környezet – az adott szervezetre szabott szakmai, fizikai, pszichoszociális struktúrájával – az adott társadalmi környezetbe illeszkedve, az optimális fizikai környezet bázisán, a megfelelő oktatástechnikai feltételek mellett az egészség választását előmozdító ismeretek és készségek fejlesztését segíti elő az egészséget preferáló cselekvő humán közeg bevonásával, részvételével. A bevezető kérdésre a következő válasz adható: az egészség szempontjából az iskola tárgyi környezete igen fontos, amit több tudományterület elvárásaihoz igazodva kell kialakítani, de hogy ezek az egészségvédő feltételek mennyire válnak a tanulók sajátjaivá, az ott dolgozók munkája, együttműködése által válhat értékkövetővé. A tárgyi és a személyi feltételek nem két külön halmaz, s nem is rész-halmazai egymásnak, hanem a tárgyi környezetet teljesen körülöleli a személyi feltétel formáló hatása. Az egészség mint legfontosabb értékünk az iskolai évek alatt erősödik vagy gyengül, válik a felnőtt élet előnyévé vagy hátrányává. A környezeti feltételeket áttekintve a konstans tárgyi tényezők mellett a pedagógus személyisége, tudása, az iskola légköre kiemelkedően meghatározó a jelen és jövő nemzedékének egészsége szempontjából.